

XXXXXXXXXXXX
**CHRONI
CA
EZ VILAGNAC
YELES DOLGA-
IROL.
SZEKEL' ESTVAN**

XXXXXXXXXXXX
CRACCOBA
*Niomtatot. Striykouiiai LAZAR
Altal, CHRISTVS fsvletesenee
M. L. LIX. estendeciebe.*

**SI DEVS PRO
NOBIS, QVLS
CONTRA NOS**

**NON ERIT FV-
GA IIS, ET EVGIES
NON SALVABITVR**

STEMMA EXCELLEN-
TISSIMI HEROIS
FRANCISCI NE-
METI.

IN STEMMA EIVS DEM

C A R M E N.

Vt Leo magnanimus contraria surget in arma,
Imperium cuius bellua quæq̄ tuncet.
Sic Franciscæ tuam monstrant in signa laudem
Regia, uirtutem fertq̄ corona tuam.
Non aliter siquidem conclusi pergit in arma
Hostis, ut impavidus pergit in arma Leo.
Insuper T̄ miseros tranquilla pace colonos
Erigis, ut fatum torua Læna suum.
Nec tamen omnino contraria destruis arma,
Sed tibi subiectis mitior esse soles.
Hæc celebrata tibi tes tantur Stemmata de te,
Hæc tria dant eadem. Dexterâ, Mucro, Leo.
Vive diu Princeps, fortis, mitisq̄, potensq̄,
Et prudens patrÿs hostibus ultor eas.

M. L. W.

a ij

NEMETI FERENCZ
 CZNEC, VITEZLŐ NEMES
 FERFIVNAC, TOKAY TISZTAR-
 TONAC, MINT NEMES VRANAC,
 SZEKEL' ESTVAN ISTENTŐL
 MINDEN IOT KIVAN, ES
 SZOLGALATIAT
 AYANLIA.

ISZTELENDŐ NEMES V-
 ram, tanolasom közt magamnac
 czenaltam vala eg' Chronologiöt,
 kiuel az en elmimet az iras oluafas
 köztbe segittenem, kit mikort eg'
 nehan' barátim az en kezeim köztbe meg lattac vol-
 na, kirni kezdenec engemet arra hog' azt el ne vegy-
 tenem, hanem mindeneknec tudafara adnam, ki
 knec mikoron en sokat ellenkeztem volna, vegre
 oztan meg gidzenec, es arra törem magamot hog'
 azt Magyar nieluen ki niomtatnam. ENNEC O-
 KAERT en azt tanolasom köztbe meg emenda-
 lam, es azt á niomtato faito ala küldem. KIT en
 most te kegielmednec otalma ala ayanloc, mint
 vitezlő nemes Vrame ala, hog' ennec te kegielmed
 lenne, tutora, patronossa, es otalmazoia. KIBOL
 nem csak te kegielmed, hanem mindenec kic Ma-
 giarul tus

gfarul tudnanc oluafni, meg tudhatnac terömte
 ftól fogva mind é mostani ideig, minemő ielyes
 ſzemlic követköztenec é vilagon, ielesbē aſz Iſten
 nepe közöt. *T O V A B A* minemő változafoc lötte
 nec nem csak á hatalmas birodalmakba, hanem
 ennec felette, orſzagokba, tartomaniokba, es varoſ
 fokba, es minemő okökert es bünökert á menéi iſ
 ſten é birodalmakot egíc nemzetfigról á mafikra
 forgatta volna, kiból nil'uan meg erthetiuc hog' eſz
 vilag nem ſzerenczetól biratatic, hanem aſz eg' iſ
 ſtennec gond viſeleſetól, rendeleſetol, es birodal
 matol. *B E F O G L A L T A M* ennec felette á Pa
 pakot minden ſzerzefiuel öſzue, ki aſz en itiletöm
 ſzerint milto hog' mindennec kezebe forogion :
E N N E C O K A E R T ha te kegielmed eſt aſz ö o
 talma ala veendi, tahat röuid napon ennel haſz
 nosbakot ha aſz iſten akarangia é melle boczatan
 do leſzek. Iſten tarcza meg te. k. mint ne

mes vramot. *G O' N C Z O' N* költ,

ſzent Iacab huanac huſza

dic napian.

A N N O D O M I N I.

1 5 5 8.

a iij

IN CHrono^o

IN CHRONOLOGIAM

REVERENDI IN CHRISTO PATRIS

AC DOMINI STEPHANI SICVLLI,

VERBI DEI MINISTRI

IN GONCZ.

Michaël Lybecz à Wylman.

Si retulit laudem scriptorum Liuius amplam,
Dum Romanorum fortia facta refert.
Si quoq; Plutarchus fortes describere Græcos,
Romanosq; viros duxerat esse pium.
Cur Stephanū Szekel' merito priuemus honore,
Pannonico fortes dum notat ore viros?
Tempus ad hoc caruit proprio sermone notatis
Historijs, Regni Pannoniæ ora ferax.
Quas nunc vt legeret, patrio facit ore sonantes
Hungarica SZEKEL' primus in Historia.
Plus tamē hic breuitate docet, quàm diuite lingua
Liuius, aut quisquis facta peracta notat.
ILLI namq; suas celebrarunt quilibet oras,
Hic varias terras dat, variosq; viros.
Hic sua iam latus cernit miracula mundus,
Roma, caput mundi, hic iam sua facta videt.
Hic Germanorum pugnaq; ducesq; notantur.
Turcorumq; etiam quaelibet acta patent.
Hungarici Proceres, et Gentis fortia facta,
Scriptorem verum iam reperere sibi.
QUI Sūmos, quibus est triplex Dyadema recinas
Ordine Pontifices scribit vbiq; suo. (Ctū
Sacrorumq;

Sacrorumq; etiam referens oracula Vatum,
 Quidnam significant abdita verba, docet.
 Et ne Cæsaribus sacris, aut regibus amplis
 Pagina deficeret, Regia gesta refert.
 Resq; adeò mundi scribens, Italosq; potentes,
 Et sæuos Turcos, arcigerosq; Getas :
N E C T E Pannoniæ celeberrima terra relinquit,
 Ut te posteritas et tua facta legat.
 Materiam tanto poteras vel sola dedisse
 Dignam operi, felix hunnica terra, nouo.
 Inuidia verùm ne culpam fortè subiret
 Autor, in exiguum cuncta redigit opus.
 Ergò tibi meritas *S Z E K E L'* doctissime laudes
 Pannoniæ reddent plebsq; ducesq; simul.
 Iamq; tibi nomen scripto immortale parasti,
 Perpetuo vt currat fama tenore tua.
 Et veluti totum scripsisti commodus orbem,
 Sic tua iam totus nomina mundus habet.
P E R T E Pannoniæ celeberrima terra suorum
 Heroum laudes, fortiaq; acta videt.
T V Per Pannoniæ regnum, populosq; potentes,
 Et clarum nomen, et pia vota capis.
 Insuper & Princeps, cuius tutela libello est,
 Conspicuum tollet nomen ad vsq; polos.
V I V E vir immenso meritò celebrande decore,
 Iam tua perpetuum est gloria nacta decus.

CORRECTOR PIO LECTORI.

Eş kónuet valamel' Mağar oluafangá magaba,
Erról ó neki nag' vigafaga legen .
Hog' Mağari néluen aş regi dölğoc, idócis
Iruan vadnac, igaş Chronika rende şşerint .
Hog'ha penig valamint aş şşonac mogga kilēbeş.
Es aş şşollafnac wy fol'amafa leend.
Mingart aş regi Şşekel'ek néluere tekincşen,
Kiknel tişta Mağar nélw maradeka vagón.
O' kóşştók peldat eş kón'wbeli şşora kereşşen,
Es tólóc modot mostani irafra veğen.

DEAKVL VG'AN AZON.

Hos qui Pannonica legerit de gente libellos,
Gaudeat, & grato iurè fauore probet.
Cum videat Chronicon patriæ sub noīe linguæ,
Et rerum seriem, & tempora prisca dare.
At si conspiciat librum noua fortè sonare
Nomina, Pannoniis vix celebrata viris:
Protinus hic repetat Sículos ab origine prisca,
Quos penes est patrij regula vera soni.
Illinc ergo petat nostri paradigmata libri,
Scribendiq; habeat hac ratione modum.

M. L. W.

CHRONICA EZ VILAGNAK YELES DOLGAIROL.

Z REGI Rabinofoc aꝯ
SANHEDRINBE, igiē
irnac eꝯ vilagnac allapatiz
arol. HAT EZER eſtē
deig all eꝯ vilag, es aꝯ eꝯ
gic eꝯerbe el puſtitatic. A'
KET eꝯere, aꝯ puſtatalage
leſſen, aꝯ aꝯ, aꝯ ireſige, kibe
é vilag meeg mindenút nem lakoztatik. KET EZERE á tóruinie leſſen. ES KET EZERE á
Meſſiaſſe leſſen.

Ebból neked három yeles dolog adatic előd-
be. ELSO hog' á Moſes tóruinie csak á Chriſtoſ-
ſig leſſen. MASIC hog' imar el iót á Meſſias.
HARMADIC hog' aꝯ vtolſo eꝯerbe vilag ve-
geztetic. ∴ ∴ ∴

ENNEC OKAERT HOG' EZ VILAGNAC
ALLAPATIA HAT EZER ESZTENDEIG
LEGIEN, A MI YELES DOLGOC EZEK-
BE TÓRTINTENEC, TOVABA MINEMÓ
YELES SZEMILIEC Eꝯ MAS VTAN KÖ-
VETKÖZTENEC, MIND AZOKROL
RÔVIDEDEN AKAROC

IRNOM.

A Első Eger.

ELSŐ EZER.

AZ meniei isten *ELSO'* eſtendõnec *ELSO'* *NAPIAN*, ſemibõl terõmte aꝯ eget es aꝯ földet eg' nag' darabba mindē ekelsignelkült. *TOVABA* aꝯon napon terõmte aꝯ napnalkült valo vilagofſagot, kiuel el valaſta aꝯ napnac orait aꝯ eytõl.

MASOD napõ, terõmte á nag' darabbol aꝯ feziunc földõt valo ki terieſtet egeket, kiuel el valaſta á felfõ vizeket aꝯ alfoktol á mint Moſes iria Gen:i.

HARMAD napon, aꝯ vizet ki tilta é földnec nag' reſſerõl, á ſzaraꝯon elõ allatoknac lakafaert, mert á viz á földet mîd be buritotta vala. *TOVA* *BA* aꝯon napon terõmte minden fûueket es fakot.

NEGIED napon, terõmte aꝯ napot, holdot, es aꝯ cillagokot.

EOTOD napon, terõmte aꝯ vizbe valo eelõ allatokot. *TOVABA* aꝯ vizbõl terõmte aꝯ eghi madarakot.   ♦   ♦   ♦   ♦

HATOD napon, terõmte, aꝯ ſzaraꝯ földõn valo eelõ allatokot, es aꝯ embert.

EZT AZ EMBERT, aꝯ isten be vetee paradizomba, hog' mielne es õriꝯne aꝯ *EDENNEC* kertet, kibõl Neg' foliõo viz iû vala ki, Piſon, Giõhon, Hidekel, es aꝯ Eufrates.

Ekerben

Ezörben lôt ielôs dolgairol. 2

E KERBEN, aꝯ Isten el aluta Adamot, es aꝯ ô oldalabol terômte EVAT, Touaba tarsul ada Adammac, kiket kirallia tón leg ottan mindē terôm tót allatin. AZERT it kezdetic el eꝯ vilagnac birodalma aꝯ emberektól, kiról á Profetac, Apasztaloc, es aꝯ Euangelistac aꝯ ũ irasokba szolnac.

HETED napon, meg szunec minden terômtesetól es meg niuguuec, kinec emlekezetire meeg mostis aꝯ hetedic napot ydlic aꝯ Sidoc es á Kereszt (tienec.

ADAM. EVA

AZ Isten ADAMTOL es EVATOL eg' fat tiltá meg aꝯ Edennec kertebe, hog' annac gumól csebe ne egiene, de ôc aꝯt meg nem túrhetec, aꝯ zert paradicsombol ki ũzettetenec.

1 3.

Terômtesnec tizen harmadic Estendeiebe.

ADAMNAC eg' fia születec, kit Cainnac neauege, es lôn eꝯ munkas emberre.

3 0.

Harmincz estendöbe születec ABEL, es lôn eꝯ iuh pasztorra, de meg ôle ôtet á Cain, ennec okazert hog' Isten aꝯ Abel aldozatiat fogatta volna, aꝯ duet pedig nem, kiert aꝯ Isten el ũge ôtet elölle.

A 2 Cain me

CAIN NEMZETSIGI.

CAIN mene lakoꝯni Nap tamadatra, á Nodnac földere, holot ő neki eg' fia ſűletec kit **HENOCH NAC** neueze.

CAIN czenala á **NODNAC** földen eg' varoſt kit aꝯ ő fiarol Henochnac neueze, kibe ő magatol gondolt iſteni tiſzteleteket ſzerze. Azert it kezdetic el aꝯ hamis iſteni tiſztelet, es aꝯ iſten nepe ellen valo haborufaꝯ, kit itelet napian vegezꝯ nec el aꝯ őrdőgneꝯ tagai.

1 **CAIN.**

2 **HENOCH.**

3 **IRAD.**

4 **MEHVIAHEL.**

5 **METHVSAEL.**

6 **LAMECH.**

LAMECH ket feleſiget vőn maganac eg'ſzer ſmind, **ADAT** es **ZILLAT.**

ADA, ſűle **LABALT.** **EZ** talala leg-előſzőrt á fatorba valo lakoꝯaſt, es aꝯ paſtori eletőt.

Aꝯ vtan eſmet ſűle **IVBALT.** **EZ** talala aꝯ Orgonat, Hedegüt, Sipot, Trombitat, kűrtöt, doꝯbot, kintornat, es minden vigfaꝯ teuő ſzerſamot.

ZILLA ſűle Tubalcaint. **Ez** talala ki á főlnec giőrabol, minden vafat, araniat, reꝯet, eꝯűftöt es minden allatnac hamorit. **TOVABA** á Lamech nec leani talalanac ſűueſt, fonaſt, es varraſt.

Chronica eꝯ vilagnac Eifō

Harom ſaꝯ kilencꝯuen òt eſtendòbe.

MAHALALEL ſꝯületec eꝯ vilagra Kenantol.
E ELE PEDIG Mahelalel niolcꝯ ſꝯaꝯ es kilencꝯ
uen òt eſtendeig.

4 6 0.

Neg' ſaꝯ hatuan eſtendòbe.

LARED eꝯ vilagra ſꝯületec Mahelaleltól.
E ELE PEDIG á lared mindenestol fogua ki
lencꝯ ſꝯaꝯ es hatuan ket eſtendeig.

6 2 2.

Hat ſaꝯ huſſan ket eſtendòbe.

ENOCH eꝯ vilagra ſꝯületec laredtól.
E ELE PEDIG aꝯ Enoch é vilagon harom ſꝯaꝯ
es hatuan ket eſtendeig. **E Z T** aꝯ vriſten teſtben
lelòkben el viue é földról.

6 8 7.

Hat ſaꝯ niolcꝯuan het eſtendòbe.

MATVSALAH eꝯ vilagra ſꝯületec Enochtol.
E ELE PEDIG eꝯ vilagon á Mathufalah kilencꝯ
ſꝯaꝯ es hatuan kilencꝯ eſtendeig.

8 7 4.

Niolcꝯ ſaꝯ hetuen neg' eſtendòbe.

LAMECH eꝯ vilagra ſꝯületec Mathufalatol.
E ELE PEDIG á Lamech het ſꝯaꝯ es hetuen
het eſtendeig. Masodic

Egőben lőt ielős dolgairol.

4.

MASODIC EZER.

I O O I.

A Masodic ezer kezdetic el *LAMECH* alat, mikort ő fordult volna száz huszan het estendős korara. (.) (.) (.)

EZEC VOLTAC AZ ELSŐ

*EZERNEC GVBERNATORI
ES TANITTOI.*

A D A M.

Seth	} <i>EEL ADAMAL</i> <i>Enni estendeig.</i>	{ 800.
Enos		{ 686.
Kenon		{ 650.
Mahelalel		{ 505.
Iared		{ 470.
Henoeh		{ 308.
Mathusalah		{ 243.
Lamech.		{ 56.

A D A M Noe előt száz huszan hat estendős dőbe hala meg.

I O 5 6.

Ezer ötuen hat estendősbe.

N O E á nag' martir eg vilagra sűletec lamech' töl. 1556. Ezer

Chronica eꝯ vilagnac Masodic

I 5 5 6.

Ezer ôt sꝯaz ôtuen hat eꝯstendòbe.

N O E mikort volna ôt sꝯaz eꝯstendònec fia meg haꝯafodek , eꝯ sũle harom fiat , Semnet , Chamot es laphetet .

E N N E C ideiebe fedde meg Isten é vilagot aꝯ òꝯòn viꝯ altal, á nag' soc fertelmes bũnert , tudnia yllic aꝯ Isten igyenec meg vtalasaert , á nag' paraꝯ nafagert , es á kegetlenfigert , kic nem cꝯak aꝯ Cain nemꝯeti kòꝯòt valanac , hanem á Sethnec nemꝯeti kòꝯòtis , kiert aꝯ vristen é vilagot minden teròmò tòt allatiual òꝯꝯue el veszte , de annac elòtte sꝯaz hufꝯ eꝯstendeig predicaltata á Noeual eꝯ hittetlen vilagnac hog' meg teerne .

I 6 5 6.

Ezer hat sꝯaz ôtuen hat eꝯstendòbe.

N O E hat sꝯaz eꝯstendòs koraba be mene á barꝯ kaba á kit ò cꝯenalt vala , niolcꝯad magauual , felesigiucl , harom fiaual , es aꝯ ò fiaiac felesigiucl . Toꝯ uaba minden teròmòtòt allatbol vòn be á Barkaba á sꝯerint mint neki Isten meg hatta vala .

Mihelt pedig be mene ottan minden kut feiec es follio viꝯec meg aradanac : Ennec felette aꝯ eꝯ sòis Neguen napig , es Neguen eeyg vꝯ' effec minꝯ denũt , mintha eg' cꝯatornarol tòltòtted volna ala á viꝯet ,